

odstranjajo po ponočnih klatežih. Upati je, da se bodo te po hudobiji odstranjene podobe sčasoma z lepšimi nadomestile in z močnim zaklepom pred roko takih hudobnežev zavarovale. — Celjska kronika tudi poroča, da so l. 1847 mestjani in kmetje po griču sv. Jožefa kostanjeva drevesa nasadili. Nedavno so dali naši mestni očetje 12 najlepših teh dreves izkopati na tistem zemljišču, ktero je č. oo. lazaristom v porabo izročeno, in na katerem njim pretečeno leto ni bilo dovoljeno sadunosnih dreves, ktera so že bili nasadili, rasti pustiti, ter so jih morali izrjaviti dati. In ne dosta, da so se ta lepa drevesa, tudi po naših kmetih zasajena, izkopala, še luknje se niso zadelale v gotovem prepričanju, da ako hočejo oo. lazaristi, od tega prostora kaj imeti, bodo že sami vse krivo poravnali. — Ako gospodje, ki so veliko let po šolah plazili, boljše božjih in cesarskih postav ne poznajo, kaj še hočemo potem od navadnega človeka pričakovati?

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so se iz Knina 18. t. m. pri lepem vremenu peljali čez Topolje in Varliko v Sinj, ki je največji trg v Dalmaciji. V Sinju so napravili dalmatinski jezdeci viteške igre v spomin nekdanje zmage čez Turke, ki so ondi bili tepeni l. 1715. Krasno oblečeni jezdeci so s sulicami izbijali obešene kolobarčke. Iz Sinja so se cesar peljali na Petrovo polje, kder se ravno sedaj dela železnica. Prišedši v Drnis so ogledali tamošnjo cerkvo, ki je nekdanj bila turška mošeja. Potem so odrinili gledat premogovih jam v Siveriču. Naposled so se vrnoli v Šibenik nazaj. Iz tega mesta so se peljali v Špljet in Solin, kder je nekdanj stoloval glasoviti preganalec Kristjanov, rimski cesar Dijoklecijan. Ondi je tudi umrl l. 313. Sedaj se mudijo cesar v Dubrovniku, kder se njim je poslanec turškega sultana poklonil.

V koroškem dežel. zboru je mnogoletni zagovornik Slovencev, slavni Einšpiller predlagal, naj se volilni red prenaredi, da dobijo kmetje toliko poslancev, kolikor njim po njih številu in dačnih doneskih po pravici gre. Liberalci so se precej kislo držali, pa nič ni pomagalo. Nasvet pride v razgovor.

Ogerski minister Wenkheim je dobil od poslanca Istoczja sila ostro prašanje, ali ne misli dežele braniti brezštevilnih Judov, ki ljudstvo na nič spravljajo? Minister je odgovoril jako nedoločno, kakor da bi se Judov bal. Rekel je, da imajo Judi enake pravice, kakor drugi narodi.

Hrvati in Madžari se čedalje bolj pisano gledajo. Hrvati bi radi imeli železnico iz Zemljina v Ogulin, Madžari pa nje dovoliti nočejo.

Vnanje države. Pruski ministri snujejo sedaj novo postavo zoper Katoličane, po kateri bodo vse samostane zatrli.

Francozi si na vso moč prizadevajo, da bi svojo vojno brž vredili in utrdili. To pa tudi Bismarka čedalje bolj razdraženega dela zoper Francosko. Na južni naši železnici je napovedanih 20.000 konjev, katere so Francozi pokupili ter njih bodo čez Trst v Marseille spravljali.

Na Laškem potuje sedaj pruski cesarjevič s svojo ženo in skuša dobri utis izbrisati, katerega je potovanje našega cesarja pri Lahih učinilo.

Rusi zbirajo vedno več vojske na pruski-avstrijski meji, še več v Aziji ob turški meji.

Japanci, ki prebivajo še za Kitajci imajo cesarja, ki je dal ustavo, po kateri se boče osnoval državni zbor z 2 zbornicema, z zbornico poslancev in z zbornico gospodsko. Potem takem bodo tudi poganski Japanci imeli svoje ustave in verce!

Za poduk in kratek čas.

Luč krščanstva pri panonskih Slovencih.

Spisal Jak. Gomilšak.

VI.

Kmalu po smrti sv. Metoda doleti ubogi narod, kot bliskova strela, grozna nesreča, da se nahaja v zgodovini človeštva malo enakih. Vladoželjni nemški cesar Arnolf, dalje časa bojevaje se brez uspeha z moravskim Svetopolkom, pokliče slednjič, okoli leta 890 poganke lupeže Madžare na pomoč, ki so bili nedavno čez Karpate pridri v izhodno Panonijo. In kaj se zgodi? Kakor če velika reka po naglem deževju prestopi svoje obrežje in predere jezove, ter bobneče valovje vali čez ravnine in polja, čez vesi in mesta, vse zalije, — tako prihrumijo divje druhal Madžarov v moravske in v izhodne panonske pokrajine. Taki grozoviti sili se ne ustavljajo ne vojske ne trdnjave. Gorje narodu, kjer se pokažejo te čete, brezštevilne, kakor je listja in trave! Ne da bile plenile, požigale in podvrgele vse svoji oblasti, nego pokončajo in vničijo vse! V malo letih je lepa Panonija gola puščava, vse ljudstvo je pobito, in nikder ni več mesta, ne vesi, ne cerkve, ne gradu, ne posejanega polja. Človeku srce krvavi, ko pomisli strašno osodo starih stanovalcev velike dežele! Kar je mnogoletna marljivost in trud Slovencev, kar je modrost vladarjev, kar je gorečnost neštevilnih duhovnikov, kar je blažilni duh krščanstva utvaril, vse je bilo poteptano. Velik del slovenskega naroda je pokončan, velik kos mile očetnjave je na vse čase izgubljen. Le malo število panonskih Slovencev med Muro in Dravo, ter kakih 50000 na sedanjem Ogrskem ohranilo je življenje vero in domovino, dasi so tudi tukaj Madžari večkrat plenili in razbijali. Doli do cesarja Jožefa II. ostali so potem omenjeni Slovenci med Muro in Dravo bivajoči pod solnograško vladikovino, v spomin, od koder jim je prisvetila bila sveta luč krščanstva. Potem so spadali pod sekovsko

škofijo, in kar je preložena škofovska stolica v Maribor, pridruženi so slovenski lavantinski.

Ondi pak, kjer je nekdanje srečno živel Slovence v obširnih pokrajinah med rekami Rabo, Dravo in Donavo, koraka zdaj po grobih milih naših praočetov ponosni Madžar. Tudi njega je že davno vkrotil blagi nauk krščanski. Vzdignile so se zopet razrušene cerkve, vasi in mesta. Tudi nad podrtinami slavnega Salavara je postavljena bila okoli leta 1020 iznova cerkva sv. Hadrijana in pri njej samostan benediktinov. Divji Turčini so pred 300 leti oboja razdrli. Toda zopet sta se vzdignila iz prahu, dasi ne več na istem kraju, temuč dobro uro oddaljena. Še dandanes, akoprem v madžarskih rokah, je ondi cerkva sv. Hadrijana — veden spominek na staro slovensko deželo in na začetek krščanstva pri panonskih Slovencih. —

Na mestu, kjer je stal slaven Salavar, najdeš zdaj le pustino in nekaj razdrobljenih kamnov. Pred dvema letoma ondi potovaj, obiskal sem ta kraj, poljubil drago sveto zemljo in se razplakal, premišljeval bridko osodo pokojnih praočetov — in tudi sedanjih raztresenih bratov Slovencev! *)

Kako življenje, taka smrt!

Od Sobote na Štajerskem drži steza skozi št. Vincencij na Koroškem mimo Ettendorfa črez visoko planino v Labod. Na velikonočni večer so po tej stezi stopali naprej 4 moževi. Ko pridejo na višino, zagledajo tik steze pod jelševim grmom — možkega mrliča. Lice mu je bilo s sivo-zelenim plesnjivcem prevlečeno in na pol k zemlji nagnjeno; vse telo pa k tlam primrznjeno. Desnica je bila podložena desnemu licu, levica pa slonela na prsih. Pod glavo mu je ležala stara sukuja. Pokrivala za glavo ni bilo nobenega. Lozna suknjica, borne hlačice in črevlji, to je bila njegova obleka. Bilo je videti, da se je mož ves utrujen ondi vlegel, zaspal, in v — večnosti prebudil. Zmrznil je.

Dasi je bilo lice precej spremenjeno, vendar so v moževi kmalu spoznali, čegar revno truplo da imajo pred seboj namreč: Jož. Krinar-ja, bivšega stotnika.

Nesrečnež bil je v bogati in imenitni hiši rojen. Imel je bistro glavico pa nesrečno izrejo. Kar je le srce pozelelo, vse se mu je dalo. Vsega je imel zadosti, le strahu božjega ni poznal in za nauke sv. vere ni maral. Prišel je k vojakom, kder je postal popoln nevernik. In sedaj se začne za njega vedno večja nesreča. Čast in službo je zgubil zavaljo nepoštenosti. Potem je nekoliko let krčmaril pri sv. Vincenciju. Tukaj se je kazal zagrizenega sovražnika sv. vere in duhovnikov. Daleč okoli bil je znan kot liberalec, bahač, dobroživec, zapeljivec in zapravljivec. Naposled je vse zapravil. Kamor koli je stopil, povsod so ga

*) Izrekamo pristržno zahvalo za mikavni sodelavci! Vredn.

srečali, katerim je bil kaj dolžen. Iz neke glažute, kder je za pisarja služil, so ga zavalj neporednosti izpodili.

Sedaj pa je s svojo ošabnostjo bil pri kraju. Popolnem se je zanemaril. Ves pobit, razcapan in nesnažen se je okoli potepal. Večidel žganjice pijau je taval po okolici, dokler ni mesenca decembra na mrzli planini obležal in umrl.

Nesrečniku se je svoje dni dobro godilo. Toda nevaležni človek je tedaj Boga, mesto da bi mu dolžno hvalo dajal, le strahovito preklinjal, zlasti Zveličarja. Ali čudno! Tisti dan, ko ljudje najbolj slavijo od mrtvih ustalega Zveličarja, so našli mrtvo telo bogakletnikovo. Lepo okinčan je bil Zveličar na altarje postavljen, njegov sovražnik pa je ob cesti ležal kot na pol gnjili mrlič! Zveličar je dobil grob, kder je 3 dni počival, ovi nevernik pa je 3 mesence v snegu trohnel na visoki planini. Pri pogrebu Jezusovem se je milo jokalo, pri pokapanju ovega nesrečnika pa — preklinjalo.

Njegova mati je na smrtni posteli zdihovala in prosila, naj njej pokliče duhovnika. Neverni sin nje ni uslišal. Ali prišel je plačilni dan. Tudi on je moral brez sv. zakramentov v večnost! Kedar so nekateri pijanci telo nesrečnega stotnika v črno jamo zagrebli, tedaj je ljudi groza navdajala. Vsak je djal: Bog me varuj takega konca. Dostavili pa še so: kako življenje, taka smrt.

Razne stvari.

Vabilo. Ljutomerska okrajna posojilnica ima 2. majnika ob 2 popoldne letni zbor, h katerem se udje vabijo. Dnevni red: a) priobčilo računa in bilance za minolo leto; b) sklep zastran porabe pridobička; c) odveza ali absolutorij načelnistvu zastran računa; d) izločitev društvenikov, ki svoje dolžnosti ne izpolnjujejo; e) določanje plačila načelnistvu; in f) še kaki drugi nasveti.

(Samoumori pri vojaki) v Mariboru se množijo. Ni dolgo da smo pisali o 3 vojaki, ki so se sami usmrtili. Sedaj pa zopet poizvemo, da se je Peter Blazovič pri 30. lovskem bataljonu ustrelil in nek huzarsk novinec v hlevu z jermenom od konjske brzde — obesil.

(Pazite na popirnat goldinarje), ker se njih precej ponarejenih nahaja po slovenskem Štajerskem. Vsi imajo pisano: Serie 0.45. Vodinega znamenja nimajo, v 2. vrsti v besedi: Zahlungen se črki: h in l ne držite prav druga druge, v 3 vrsti pa so besede: Folge gesetzlicher Bestimmungen preveč razstavljene.

(Dunajska 2 tolovaja) je pri sv. Ilu na Goriškem žandar prejel in v Maribor prignat. Tukaj so mislili, da sta to tista roparja, ki sta na Dunaju krčmarja in njegovo ženo umorila in oropala. Poslali so nju na Dunaj. Ali ondi se je pokazalo, da nista taista, marveč zavalj drugih zločinstev kazni potrebna.